

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38658 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

11.02.2022 р.

Справа № 1868/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Лиман Ігор Ігорович – головуєчий,
Шабанова Юлія Олександрівна,
Снитко Олена Степанівна,
Серебрянська Ірина Миколаївна,
Попович Василь Михайлович,
Півненко Володимир Юрійович,
Мойсієнко Віктор Михайлович,
Колесник Олена Сергіївна,
Єсипенко Надія Григорівна,
Дейнеко Іван Андрійович,
Гуз Анатолій Михайлович,
Виткалов Сергій Володимирович,
Александрова Олена Станіславівна,
Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Шніцер Ігор Омелянович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38658
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 14, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі та мета ОНП «Історія та археологія» спеціальності 032 «Історія та археологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти сформульовані у її профілі, відповідають місії та стратегії Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ «УжНУ» на 2015-2025 рр. Особливість та унікальність ОНП полягає у тому, що вона сфокусована на наявній та активно впроваджуваній в ДВНЗ «УжНУ» науково-дослідній проблематиці з історії та археології Центрально-Східної Європи.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Вивчивши матеріали самоаналізу, звіт ЕГ та документи, представлені на вебсайті університету, ГЕР дійшла висновку, що здобувачі вищої освіти та роботодавці загалом були залучені до визначення цілей освітньої програми та програмних результатів навчання. Цілі та програмні результати загалом відповідають інтересам здобувачів, академічної та педагогічної спільноти. Разом з тим, аналіз ОНП 2019, 2020, 2021, рр. засвідчує, що ПРН 1, 3, 5, 7, 11, які за свідченням університету формувалися за участі ЗВО є ідентичними та не корегувалися. Погоджуємося із думкою ЕГ, що лише у ОНП редакції 2021 року незначного корегування зазнали ПРН-6 та ПРН-8. ОНП редакції 2021 року рецензована представниками професійної наукової спільноти провідних ЗВО України. Представлені три відгуки-рецензії стейкхолдерів не мають дат їх підписання. Крім того, представник роботодавців та здобувачів вищої освіти представлені у групі розробників. Також під час фокус-груп ЕГ переконалася, що до розробки та перегляду ОНП залучалися й інші стейкхолдери. Академічна спільнота повною мірою залучалася до визначення цілей освітньої програми та її програмних результатів навчання.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Тendenції розвитку спеціальності і галузевий контекст ураховані при проектуванні ОНП «Історія та археологія». В ОНП ураховано тенденції розвитку ринку праці історичної галузі, помітний акцент зроблено на формуванні знань та умінь критичного аналізу сучасної історіографії, використанні набутих компетентностей для вирішення практичних завдань. Варто також заострити увагу на відображенні в ОНП специфічних моментів історії та культури Закарпатської області, як прикордонного регіону, яка межує з 4-ма країнами ЄС, робить пріоритетним для регіону підготовку фахівців з історії та археології Центрально-Східної Європи. Відомості СО констатують, що під час формування цілей та ПРН за ОНП «Історія та археологія» спеціальності 032 «Історія та археологія» третього

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти, насамперед було враховано досвід Київського університету імені Бориса Грінченка, КНУ імені Тараса Шевченка, Національного університету «Києво-Могилянська академія». Використання досвіду з підготовки ЗВО цих університетів представлений у відомостях СО. Також при розробці ОНП її гарантом було вивчено досвід Університету Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (Словацька Республіка) з підготовки докторів філософії. Яким чином враховано цей досвід в цій ОНП у відомостях СО не зазначено. ЕГ з'ясовано про врахування практики проведення Аспірантського семінару як вибіркового ОК. Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОНП було враховано багаторічний досвід підготовки аспірантів на історичному факультеті (факультеті історії та міжнародних відносин) ДВНЗ «УжНУ», особливістю якого було акцентування на поглибленому вивченні історії та археології країн Центрально-Східної Європи. Урахування досвіду науково-дослідних установ, музеїв, архівів у відомостях СО цього підкритерію представлено меншою мірою. Крім того, варто погодитись із висновком ЕГ, що унікальність та відповідність даної ОНП регіональному контексту не простежується у програмних результатах навчання та практично не забезпечується обов'язковими ОК, а лише через вибіркові ОК та через тематику дисертацій (орієнтовані на регіоналістику).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній. Програмні результати навчання відповідають Національній рамці кваліфікацій для 8-го кваліфікаційного рівня (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Аналіз ОНП «Історія та археологія» виявив, що її обсяг становить 40 кредитів ЄКТС, що відповідає частині 6 ст. 5 Закону України «Про вищу освіту». Обсяг обов'язкових компонентів у ОНП складає 30 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг вибірових компонентів складає 10 кредитів ЄКТС або 25% від обсягу освітньої складової ОНП. Освітні компоненти відповідають блокам компетентностей, визначених п. 27 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». Підтримуємо думку ЕГ щодо потреби визначення в ОНП конкретних вимог до наукової складової, відобразивши єдині підходи до науково-дослідної діяльності аспірантів, що сприятиме ефективному формуванню їх індивідуальних планів наукової роботи.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Аналіз ОНП дає підстави стверджувати, що її зміст має загалом чітку структуру. Структурно-логічна схема демонструє взаємозв'язок ОК усіх семестрів навчання. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами, вибірові освітні компоненти вдосконалюють, розширюють, поглиблюють наявні програмні результати навчання. Освітні компоненти в цілому дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Навчальний план 2021 р. сформований відповідно до структури ОНП.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

У зв'язку з тим, що стандарт вищої освіти відсутній, предметна область в ОНП визначена робочою групою. Зміст ОНП достатнім чином забезпечує формування загальнонаукових компетентностей і забезпечує підготовку фахових компетентностей. Загалом зміст ОНП «Історія та археологія» відповідає предметній сфері 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 032 «Історія та археологія». Разом з тим варто погодитись із думкою ЕГ про те, що теоретичний зміст предметної області ОНП майже відсутній в ОК, натомість, він представлений у ВК.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Можливість формування ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії на ОНП передбачено вибірковими дисциплінами. В ОНП 2016 і 2019 рр. цей блок включав лише право обрати 2 із запропонованих 8 вибіркових навчальних дисциплін, що обмежувало права здобувача на вибір. При оновленні ОНП 2021 р. збільшено кількість вибіркових дисциплін та обсяг вибіркової складової до 10 кредитів, що відповідає встановленим нормативним вимогам (Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62). Також у оновленій програмі передбачено можливість вибрати ОК із ОП інших спеціальностей в обсязі 3,5 кредити (ЗВО пропонується перелік, що включає 3 дисципліни, з якого необхідно обрати одну у 3.5 кредити). Зустрічі з фокус групами ЕГ підтвердили, що вибіркові дисципліни, які пропонуються з каталогу, цілком відповідають інтересам здобувачів. Інформація про можливість вільного вибору дисциплін здобувачами вищої освіти зокрема, процедура вибору здобувачем дисциплін з каталогу, міститься у п 3.3 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДВНЗ «УжНУ».

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Оновлені у 2021 році ОНП та навчальний план містять ОК «Асистентська практика», що забезпечує практичну підготовку ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для успішної професійної діяльності в майбутньому в обраній галузі та за спеціальністю. Крім того, в ОНП передбачено ОК «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології» та «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», які також сприяють набуттю ЗВО компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Аналіз ОНП виявив, що опанування ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти соціальними навичками, які мають забезпечити ефективність спілкування та взаємодії, передбачено загальними компетентностями. Набуття соціальних навичок здобувачами вищої освіти за цією ОНП відбувається під час вивчення ОК: «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі», «Теорія та методологія класичної та сучасної філософії», «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять». Крім дисциплін загальної і професійної підготовки, розвитку soft skills сприяє практична підготовка, а також участь у різних наукових заходах. Аспіранти також долучаються до організації наукових та виховних заходів на факультеті. Також в УжНУ запроваджено політику розвитку soft skills, яка регулюється «Положенням про центр кар'єри Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг ОНП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей і програмних результатів навчання. Співвідношення навчальних занять у навчальному плані складає 1/3 від загального обсягу навчального навантаження. Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів, становить не більше ніж 3/4 загального обсягу навчального часу, відведеного для засвоєння кожного ОК, що теж відповідає нормі. Навантаження відведене на навчальні заняття ЗВО дозволяє досягти заявлених в ОНП цілей та ПРН, а також поєднувати навчання з дослідницькою діяльністю.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За цією ОНП підготовка ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Аналіз сайту ДВНЗ «УжНУ», відомостей СО, висновків ЕГ дозволяють зробити висновок, що правила прийому на навчання ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ОНП «Історія та археологія», оприлюднені на офіційному вебсайті університету, є чіткими та зрозумілими. Ці Правила містяться у загальних «Правилах прийому на

навчання для здобуття вищої освіти у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» та додатку А1 «Переліку спеціальностей, за якими оголошується прийом до аспірантури» зі спеціальності 032 «Історія та археологія». Правила прийому на навчання за ОНП також регламентуються «Правилами прийому до аспірантури та докторантури Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливість ОНП, яка полягає в тому, що при вступі вступники повинні: скласти вступний іспит із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); вступний іспит з іноземної мови (англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); з німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом; презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень. Презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень – форма вступного випробування, яка полягає в заслуховуванні та обговоренні наукового повідомлення вступника. Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи. Для конкурсного відбору осіб під час вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії конкурсний бал обчислюється за відповідною формулою. Передбачено нарахування додаткових балів при вступі за: виступ на науковій конференції (подаються копії програм конференцій); публікацію (подаються копії тез та статей, титульної, зворотної сторінок і змісту збірника). Максимальна сума балів не може перевищувати 20. Додатковий бал, нарахований вступникам, затверджується рішенням Приймальної комісії та оприлюднюється до початку вступних випробувань. Результати вступних випробувань оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів. Мінімальна кількість балів, отриманих на кожному вступному випробуванні, яка необхідна для допуску до участі в конкурсі становить 100 балів.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На сайті УжНУ у відкритому доступі опубліковані документи щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, а саме: «Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», «Положення про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «Ужгородський національний університет». У них зафіксована можливість академічної мобільності, в т.ч. кредитної, яка декларує визнання, перезарахування УжНУ кредитів ЄКТС, отриманих в інших ЗВО. На практиці процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, на ОНП, що акредитується, ще не проводилась. Також, визнання результатів навчання здобувачів ступеня доктора філософії в УжНУ регулює «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ», у якому зазначено, що Вчена рада Університету має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших вищих навчальних закладах (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін, обов'язкове здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Закладом вищої освіти визначено правила визнання результатів навчання ЗВО у неформальній освіті, критерії яких можна знайти в «Положенні про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті». У ньому прописані, зокрема, процедура та порядок організації визнання результатів навчання у неформальній освіті для усіх ЗВО. Практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти наразі відсутня. Нормативний акт, який регулює ці відносини розміщений на офіційному сайті УжНУ та є доступним для всіх учасників освітнього процесу.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес на ОНП регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ДВНЗ «УжНУ». Науково-педагогічні працівники на власний розсуд розробляють РПНД, самостійно формують структуру навчальної дисципліни, визначають результати навчання за дисципліною, обирають методи навчання, базуючись на вимогах ОНП та навчального плану. Вони сприяють розвитку дослідницьких навичок ЗВО та допомагають їм у розробці наукових тем згідно з принципами академічної свободи. Крім того, викладачі не обмежені в питаннях тлумачення навчального матеріалу. Рівень задоволеності здобувачів ОНП вивчається шляхом проведення анкетування. Відповідно до принципів академічної свободи, здобувачі самостійно формулюють предмет і тему дисертаційного дослідження – ще на етапі подачі дослідної пропозиції під час вступу. Предмет і тема дисертаційного дослідження можуть лише зазнавати коригувань на засіданнях кафедри чи вченої ради. Також академічна свобода ЗВО реалізується під час вибору тем навчальних занять у межах ОК, виборі вибіркового курсу та форм і методів навчання тощо. Наукові керівники здійснюють наукове консультування здобувачів, пропонуючи ефективніші методи досліджень чи перевіряючи об'єктивність сформульованих наукових висновків, а не нав'язують здобувачам свої погляди на проблему. Застосовані на ОНП методи навчання і викладання в цілому відповідають вимогам студентоцентрованого навчання і сприяють досягненню поставлених цілей та ПРН.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Інформування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо цілей, змісту й очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів на ОНП відбувається у перші дні навчання, напередодні та на початку кожного навчального семестру під час організаційних зустрічей із викладачами та керівництвом програми. З порядком та критеріями оцінювання дисциплін ЗВО самостійно можуть ознайомитися в робочих програмах навчальних дисциплін, що представлені у вільному доступі на сайті університету. Крім того, їхній зміст доводиться до здобувачів на початку семестру на першому занятті за дисципліною. Запроваджена форма дистанційного навчання на внутрішній університетській онлайн-платформі, доступ до якої має кожен студент, використовуючи персональний код. Усі учасники освітнього процесу мають вільний доступ до інформаційних ресурсів, які стосуються усіх форм освітньої діяльності. На сайті УжНУ представлено інформацію про організацію освітнього процесу, розклад сесій, контроль та систему оцінювання результатів навчання ЗВО та інші аспекти освітнього процесу.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП шляхом: викладання ОК: «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», «Актуальні проблеми української історіографії», «Історія та археологія» як освітня і наукова спеціальність»; участі здобувачів та науково-педагогічних працівників у розробці та популяризації науково-дослідної теми кафедри модерної історії України та зарубіжних країн «Проблеми історії та історіографії країн Європи в новий та новітній час»; інтеграції ОК ОНП з науковою тематикою профільних кафедр, яка в свою чергу, узгоджується із тематикою аспірантів; залучення до наукових проєктів, які реалізуються на кафедрах університету; написанні наукових статей; участі окремих аспірантів у наукових стажуваннях в ЗВО країн Центрально-Східної Європи; участі частини ЗВО ОНП в реалізації міжнародних наукових проєктів та стипендійних програм; участі у наукових конференціях, круглих столах, семінарах. Апробацію і публікацію наукових розвідок здобувачі ОНП можуть здійснити шляхом безкоштовної публікації у Науковому віснику УжНУ, Серія Історія, який наказом МОН України включений до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

В УжНУ оновлення змісту ОК відбувається як за ініціативою ЗВО, так і НПП. Відповідно до «Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін» здійснюється процедура затвердження й оновлення навчально-методичного забезпечення ОНП. РПНД для загальної обов'язкової дисципліни розробляється на 3 роки, а затвердження програми професійної дисципліни відбувається щорічно. Оновлення змісту освіти відбувається із врахуванням всіх зацікавлених сторін: здобувачів, НПП та роботодавців. Також оновлення змісту освіти обговорюється на засіданнях групи забезпечення, кафедр, методичних комісій та вчених рад. НПП під час викладання використовують результати останніх власних досліджень та наукові досягнення вітчизняних і закордонних колег, також враховується досвід, отриманий викладачами під час наукових стажувань та співпраці з колегами у провідних ЗВО України та у закордонних університетах. Залучені для викладання та наукового консультування на цій ОНП НПП, провадять самостійні наукові дослідження, є виконавцями низки фундаментальних тем, проходять міжнародні наукові стажування, беруть участь у міжнародних конференціях, що дає змогу використовувати набутий досвід і знання під час укладання робочих програм навчальних дисциплін.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

УжНУ має «Стратегію інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ», яка спонукає НПП та ЗВО до участі у міжнародних проєктах, конференціях, форумах, симпозіумах, проведення спільних наукових розробок. Університет має угоди про співробітництво з іноземними науковими установами та закладами вищої освіти країн Вишеградської групи. У рамках співпраці між університетами окремі ЗВО цієї ОНП проходили стажування в Університеті Градець Кралове (Чехія). Також окремі викладачі цієї ОНП проходили науково-педагогічне стажування у ЗВО країн Вишеградської групи.

Варто зазначити, що у відомостях СО представлено невелику кількість прикладів міжнародної мобільності ЗВО цієї ОНП. Набутий досвід та отримані під час стажування результати НПП впроваджують у науковій та освітній діяльності. Разом з цим варто зазначити, до міжнародної мобільності залучені не всі здобувачі та НПП ОНП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Контрольні заходи оцінювання здобувачів вищої освіти за ОНП «Історія та археологія» регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ», «Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ». Відповідно до цих документів до форм контролю та методів оцінювання успішності здобувачів належать поточний та семестровий контроль, які є системою накопичення рейтингових балів здобувачів у процесі навчання. Поточний контроль здійснюється під час проведення різних видів навчальних занять і має на меті перевірку рівня знань здобувачів з відповідної навчальної дисципліни. Проведення поточного контролю успішності здобувачів ОНП визначається відповідною робочою програмою навчальної дисципліни та може здійснюватися у формі усного опитування, письмового контролю, тестування, виконання індивідуальної роботи, аналітичного есе, колоквіуму, презентації тощо. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом та ОНП у таких формах: залік, диференційований залік, екзамен, захист практики. Підсумковий контроль у формі семестрового екзамену, заліку, диференційованого заліку проводиться за навчальним матеріалом, визначеним робочою навчальною програмою дисципліни у повному обсязі за семестр (курс). Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів з подальшим переведенням в оцінку за національною шкалою та шкалою ЄКТС. Екзамени проводяться в усній або письмовій формі.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Оскільки Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія» і ще не затверджено МОН, то форми атестації ЗВО передбачені у третьому розділі (ІІІ. Форма атестації здобувачів вищої освіти) ОНП. У цьому розділі більшою мірою представлена інформація про вимоги до дисертації. Атестація здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи доктора філософії. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання здобувачем його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи. Проміжна (річна) атестація здобувачів вищої освіти за третім рівнем здійснюється Вченою радою ЗВО на основі звітів про виконання плану роботи (навчальна робота, написання дисертації, апробація результатів). ЕГ під час онлайн зустрічі з'ясувала спроможності ЗВО формувати разові ради за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Разом з цим у зазначеному розділі ОНП інформацію про атестацію представлено не в повному обсязі.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Інформація про контрольні заходи та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в УжНУ. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» доводиться до здобувачів на початку семестру. Перед початком викладання навчальної дисципліни викладач інформує здобувачів про програму занять та терміни здачі іспитів/заліків, а також про критерії оцінювання. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання містять робочі програми, які на початку навчального року представлені у вільному доступі на веб-сайті ДВНЗ «УжНУ». У ЗВО діє механізм оскарження результатів контрольних заходів, який представлений у «Порядку оскарження (апеляція) оцінювання в ДВНЗ «УжНУ». У Порядку зазначено, що спірні питання щодо поточного оцінювання мають вирішуватися упродовж тижня після оголошення результатів. Оскарження результатів контролю здійснюється не пізніше наступного дня після оголошення результатів. У випадку незгоди із рішенням викладача щодо оцінювання, здобувач може звернутися до декана факультету з апеляційною заявою. Апеляція розглядається апеляційною комісією у складі декана або його заступника, завідувача кафедри, за якою закріплена дисципліна, двох-трьох провідних викладачів кафедри, у тому числі й викладача, який забезпечує викладання дисципліни. До складу комісії можуть бути включені представники студентського самоврядування. У

відомостях СО зазначено про відсутність випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів що на ОНП 032 «Історія та археологія» . У ЗВО діє Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «УжНУ». Приклади застосування цього Положення на ОНП відсутні у відомостях СО.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедура дотримання академічної доброчесності визначаються «Етичним кодексом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», «Положенням про академічну доброчесність в «УжНУ». Також у ЗВО у відповідності до «Положення про комісію з питань академічної доброчесності та етики ДВНЗ «УжНУ» створена комісія з питань академічної доброчесності та етики. Це основний орган уповноважений розглядати випадки академічної недоброчесності. Ця комісія розглядає заяви щодо випадків академічної недоброчесності та порушень етичних норм та приймає рішення щодо накладання дисциплінарних стягнень у випадках та відповідно до вимог, передбачених законодавством. Основним технологічним рішеннями, що використовується у ЗВО є системи Strikeplagiarism.com та Unicheck.com. Організацію перевірок здійснює Центр наукометрії при університетській бібліотеці. Окрім того, доступ до систем та власні об'єми сторінок мають структурні підрозділи ЗВО (факультети та кафедри), а також відповідальні редактори університетських видань. В Університеті проводяться заходи (семінари, круглі столи, тренінги) спрямовані на формування культури академічної доброчесності у НПП та ЗВО. Учасники освітнього процесу мають цілком сформоване уявлення про принципи академічної доброчесності та необхідність їх дотримання.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

НПП, задіяні в реалізації ОНП, загалом відповідають академічній і професійній кваліфікації. Більшість представників групи забезпечення, що залучені до реалізації ОНП, ведуть активну наукову роботу, беруть участь у наукових форумах, мають публікації за тематикою дисциплін, які викладають, статті у фахових виданнях, монографії, посібники, методичні рекомендації.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедура конкурсного відбору регулюється «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ», у якому викладені чіткі та зрозумілі вимоги до кандидатів. Під час конкурсного добору викладачів враховуються: наявність наукового ступеня та (або) вченого звання, наукових публікацій, монографій, підручників, навчально-методичних посібників, відповідний науково-педагогічний стаж. Кандидатури претендентів обговорюються на засіданні кафедри в їх присутності. При цьому враховуються відповідність ліцензійним вимогам, наукова спеціальність та спеціалізація викладача, наявність практичного досвіду, наукові здобутки і напрацювання на кафедрі. Для оцінки професійного рівня претендента кафедра може запропонувати йому провести відкрите заняття. Конкурсна комісія приймає остаточне рішення щодо відповідності претендентів кваліфікаційним вимогам до посади, ухвалює рекомендації стосовно претендентів та передає їх на розгляд Вченої раді ДВНЗ «УжНУ» або факультету.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Заклад вищої освіти залучає в різних формах роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Відповідно до відомостей СО залучення роботодавців відбувається наступним чином: шляхом організації стажування науково-педагогічних працівників на базі роботодавців; залучення роботодавців до процесів перегляду ОНП як рецензентів; ЗВО разом з роботодавцями регулярно виступає співорганізатором заходів освітньо-наукового характеру. Основними формами участі роботодавців у реалізації освітнього процесу на ОНП є участь у перегляді та редагуванні ОНП, гостьові лекції, спільні наукові та просвітницькі проекти.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У відомостях про СО наведені конкретні приклади залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практики музейної та архівної галузі Закарпатської області та інших наукових установ України, які у форматі гостьових лекцій та за сумісництвом залучаються до проведення аудиторних занять.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

В УжНУ створені необхідні умови для підвищення кваліфікації НПП, які врегульовані «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ». Положення визначає особливості проходження довгострокових та короткострокових (семінари, тренінги, вебінари тощо) підвищень кваліфікації. Вони можуть відбуватися через власні програми та у співпраці з іншими організаціями не рідше, ніж раз на 5 років. НПП, які викладають на ОНП пройшли планові стажування, окремі з них підвищують кваліфікацію і поза планом. Поодинокі НПП, які викладають на даній ОНП проходять міжнародне стажування або мали можливість взяти участь в різного роду грантах та проектах, які сприяють якості викладання та науковій діяльності.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

В УжНУ розроблені процедури стимулювання викладацької майстерності. За результатами рейтингового оцінювання їх наукової та науково-педагогічної діяльності передбачено система матеріального, морального та професійного заохочення переможців. Ця процедура регламентується «Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ». Щорічний рейтинг формується співробітниками відділу моніторингу якості освіти. Індикаторами показників якості є: кількість наукових публікацій у наукометричних базах; визначення індексу цитування; кількість публікацій англійською мовою; кількість виступів на закордонних семінарах та конференціях; кількість сертифікатів міжнародного рівня; стажування закордоном тощо.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ЗВО має достатні матеріально-технічні ресурси, належне навчально-методичне забезпечення ОНП. Навчальні аудиторії обладнані мультимедійними проекторами, є переносні проектори; наявний Wi-Fi доступ до Інтернету; приміщення археологічного музею, реставраційної майстерні, музею історії університету, археологічної та етнографічної лабораторії; Центр історичних студій з богемістики і словакістики та Центр досліджень угорської історії та україно-угорських відносин; гуртожитки, стадіон, спортивно-оздоровчий комплекс з басейном; санаторій-профілакторій «Скалка»; наукова бібліотека сприяють забезпеченню визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

ЗВО мають вільний доступ до інфраструктури й інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької діяльності та наукових досліджень. Усі учасники освітнього процесу мають доступ до комп'ютерних класів, читальних залів, бібліотечних фондів, та їх баз даних. Перевірка робіт на плагіат ЗВО здійснюється сертифікованими програмами також безкоштовно. Учасники освітнього процесу мають доступ до наукометричних баз, можуть підключитись до системи підтримки дистанційного навчання <https://elearn.uzhnu.edu.ua/> (платформи Moodle та Google Classroom) Moodle. ЗВО та працівникам університету створена корпоративна електронна пошта для внутрішнього користування. Здобувачі мають право друкувати власні наукові роботи у виданнях УжНУ та матеріалах наукових конференцій.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

УжНУ представляє належний рівень безпеки освітнього середовища. Корпуси забезпечені протипожежною сигналізацією, системою оповіщення, планами евакуації. В університеті діє відділ з питань охорони праці, соціально-психологічна служба, у здобувачів є можливість звернутися до студентської поліклініки. Наявна охорона у всіх навчальних корпусах та студентських гуртожитках. Здобувачі мають широкий вибір локацій для дозвілля за інтересами та комфортного перебування на факультеті історії та міжнародних відносин.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

УжНУ має усі необхідні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, а саме: право на спеціальні умови вступу для цієї категорії абітурієнтів прописані у Правилах прийому до аспірантури та докторантури; організація індивідуального графіку, також аудиторні заняття можуть проводитися на першому поверсі; персональний супровід здобувачів до навчальних приміщень згідно з «Порядком супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення». В головному корпусі обладнана необхідна інфраструктура для осіб з обмеженими фізичними потребами (пандуси, кнопки виклику), на факультеті це відбувається шляхом узгодження графіку навчальних занять. Серед ЗВО ОНП «Історія та археологія» немає осіб з особливими освітніми потребами.

7.6 Найвні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ДВНЗ «УжНУ» є низка документів, якими врегульовано політику та процедуру розв'язання конфліктних ситуацій, серед них Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти, Положення про академічну доброчесність, Етичний кодекс, Статут університету, Антикорупційна програма 2021-2022 рр., План заходів, спрямованих на запобігання, протидію та виявлення корупції на 2021 р. Є також можливість сповістити про проблему анонімно через скриньку довіри. Усі ці документи є у відкритому доступі на сайті університету і доступні для всіх учасників освітнього процесу на ОНП.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Забезпечення якості освіти ЗВО регламентується державними нормативними актами, внутрішнім «Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм» та «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти», якими передбачається періодичний перегляд освітніх програм, моніторинг заходів, спрямованих на вдосконалення освітніх програм, залучення зацікавлених сторін до перегляду та порядок внесення пропозицій до поліпшення ОНП. У серпні 2021 року ОНП була переглянута з урахуванням пропозицій різних груп стейкхолдерів, а також тих пропозицій, які були висловлені ЕГ та ГЕР під час попередньої експертизи цієї програми (Критерій 2 котрий мав рівень відповідності Е). Під час онлайн зустрічі ЕГ та вивчення доступних документів було з'ясовано зміни, які за період між акредитаціями були внесені до ОНП, а саме: уточнено профіль ОНП, у блоці обов'язкових ОК додано дисципліну «Методологія та організація наукових досліджень з історії та археології», розширено блоки вибіркового компонента більш глибокими та специфічними курсами до тем наукових досліджень аспірантів, в тому числі з'явилася можливість обрати ВК з інших спеціальностей та освітніх рівнів. Додано спеціальний освітній компонент «Аспірантський дослідницький семінар». Відредаговані частково ПРН та інформація стосовно працевлаштування здобувачів.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Аналіз відомостей СО, матеріали ЕГ дають підстави стверджувати про участь ЗВО у періодичному перегляді ОНП. Ці відомості представляють такі форми участі: участь у засіданнях кафедри, на якому обговорювалися зміни до ОНП, надання пропозицій через свого представника – члена студентського самоврядування або члена групи розробників ОНП, опитування (анкетування).

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У 2021 році відбулося оновлення ОНП. Відомості СО, матеріали ЕГ підтверджують залучення роботодавців до перегляду освітньої програми. Під час цього перегляду роботодавці особливу увагу звертали на співпрацю з аспірантами, підтримали ідею їх подальшого працевлаштування у своїх організаціях. Також представлені від стейкхолдерів позитивні рецензії, звіт з пропозиціями стейкхолдерів щодо проекту ОНП 2021 року, протоколи спільних засідань кафедр з роботодавцями.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

В структурі ДВНЗ «УжНУ» діють Міжнародна асоціація випускників УжНУ та Центр гуманітарно-виховної роботи, які комунікуюють із випускниками. На факультеті де реалізовується ОНП існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників гарантом ОНП щодо працевлаштування випускників у разі надання ними відповідної згоди та створення бази даних випускників.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

УжНУ має багаторівневу інституційну модель внутрішньої системи якості освіти. Зокрема, до цього процесу залучені завідувачі кафедр, декани, допоміжні структурні підрозділи (зокрема, Відділ моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, Відділ ліцензування та акредитації та інші) члени науково-методичних рад, Ради молодих вчених, Вчених рад факультетів та університету на чолі з адміністрацією УжНУ. Процедура внутрішнього забезпечення якості регламентована «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти».

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ОНП «Історія та археологія», яка реалізується на факультеті історії та міжнародних відносин в УжНУ підлягає повторній акредитації. Висловлені рекомендації у попередньому звіті експертів NAQA та ГЕР значною мірою були враховані у оновленій версії ОНП 2021 року та освітньому процесі за цією ОНП. Зокрема, враховані рекомендації щодо фокусу ОНП, розширення інформації щодо працевлаштування, оновлено перелік ОК та поглиблено блоки з ВК, можливість обрання вибіркового дисциплін з інших рівнів вищої освіти та інших спеціальностей. Проектна група ОНП розширена представниками роботодавців (В. Коцан) та аспірантів (Х. Сідак). Активізувалося залучення іноземних представників роботодавців до аудиторних занять. Пропозиції роботодавців було оприлюднено на сторінці проекту ОНП. Інформаційна підтримка здобувачів також активізувалася, що констатували під час відео-зустрічі з ЕГ аспіранти та представники органів студентського самоврядування, Наукового товариства та Ради молодих вчених. З моменту проведення першої акредитації, позв'язалося залучення аспірантів до міжнародної мобільності в університетах Польщі та Чехії, збільшилася кількість активних учасників але є ще значна кількість аспірантів, які не скористалися можливістю академічної мобільності. Проте є рекомендації, що наразі не були втілені: врахування відгуків здобувачів освіти про задоволеність викладанням при підписанні договорів із викладачами (нормативно з механізмами); регламентація механізму здійснення перевірок наукових та освітніх текстів на унікальність не є чіткою; створення ради або об'єднання роботодавців. ЕГ під час відео-зустрічі з адміністрацією, ректором УжНУ та гарантом ОНП констатувала, що робота з впровадження рекомендацій продовжується і вони відкриті до пропозицій.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В УжНУ формується система здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. У ДВНЗ «УжНУ» діють низка нормативних актів, які направлені на забезпечення цієї якості. Разом з цим, вимагає удосконалення практика онлан-анкетувань для здобувачів, випускників, роботодавців та налагодження механізму систематичного збирання, аналізу та використання результатів опитувань для покращення ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права й обов'язки учасників освітнього процесу регламентуються низкою нормативних документів УжНУ, що опубліковані на сайті Університету та доступні для публічного перегляду. Зокрема це: «Статут ДВНЗ «УжНУ», «Правила внутрішнього розпорядку», «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії», «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії та доктора наук» та інші.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

У вільному доступі на сайті університету з дотриманням необхідних часових вимог розміщено проект ОНП «Історія та археологія» редакції 2021 року.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному сайті УжНУ розміщено достовірну інформацію щодо ОНП «Історія та археологія», її цілей, очікуваних результатів навчання. Також неоднакова інформація про ОНП представлена на сторінці факультету історії та міжнародних відносин в рубриці «Інфо-центр», на сторінці відділу аспірантури та докторантури та вкладка «Освітні програми» в рубриці головної сторінки «Абітурієнту». На сайті є можливість переглянути також нормативні та навчально-методичні матеріали з організації освітнього процесу.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Зміст ОНП «Історія та археологія» загалом відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує належну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. Дотичність дисциплін включених до навчального плану аспірантів їх науковій тематиці забезпечується через нормативні фахові ОК. Більшість нормативних дисциплін забезпечують належний рівень оволодіння загальнонауковими компетентностями спрямованими на формування системного наукового світогляду, набуття універсальних навичок дослідника, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами, здобуття необхідних мовних компетентностей тощо. ВК є більш профільними й присвячені проблемам історії Центрально-Східної Європи, що корелюється з тематикою досліджень. Вибіркові дисципліни відповідають дослідницьким інтересам здобувачів. Підготовка до викладацької діяльності здійснюється за рахунок спеціального обов'язкового ОК «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять» та ОК «Асистентська практика».

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Аналіз відомостей СО, матеріалів, викладених на вебсайті університету, звіту ЕГ засвідчує про відповідність наукової діяльності ЗВО третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (першого та другого року навчання) напрямом досліджень наукових керівників. Темі наукових робіт аспірантів (першого та другого року навчання) загалом узгоджуються з базовою тематикою керівників. Вибір тем відбувається на основі врахування досвіду попередніх наукових траєкторій на програмі з історії. Переважна більшість тем дисертацій є дотичними до наукових зацікавлень керівників. У ЗВО існує практика співпраці наукових керівників із аспірантами з першого (бакалаврських та магістерських робіт). Це дозволяє більш ґрунтовно підійти до дослідження обраної теми, спираючись на набутий дослідницький досвід за попередні роки. Слід зауважити, що усі теми досліджень мають виразно регіональний контекст та стосуються історії, археології чи етнології Центрально-Східної Європи.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Аналіз відомостей про СО засвідчує, що ЗВО в межах ОНП створив умови для проведення наукових досліджень здобувачів і можливість апробації їх результатів. Аспіранти мають доступ доресурсів університетської бібліотеки. Також УжНУ забезпечує безплатну публікацію здобувачів у фаховому науковому часописі «Науковий вісник УжНУ, серія «Історія», який включено до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів за спеціальністю 032«Історія та археологія», в періодичних виданнях «Історичний часопис з богемістики та словакістики» та «Українська гунгаристика». Для ЗВО, які навчаються на ОНП, проводяться щорічні конференції, на яких вони мають можливість апробувати результати своїх наукових розвідок. Крім того, ЗВО можуть брати участь у конференціях організованих закладом-партнером. Також у ЗВО функціонують: Центр історичних студій з богемістики та словакістики та Центр досліджень угорської історії та українсько-угорських відносин.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Для ЗВО, які навчаються на ОНП, проводяться щорічні конференції, на яких вони мають можливість апробувати результати своїх досліджень. Також УжНУ надає підтримку ЗВО в долученні їх до міжнародних проєктів, грантів і стажувань. Це здійснюється завдяки міжнародним контактам окремих НПП та наукових керівників, котрі створюють такі можливості для своїх аспірантів. Відділ міжнародних зв'язків Університету надає консультативну, організаційну та інформаційну підтримку ЗВО у цьому напрямку. Відомості СО констатують про участь окремих ЗВО у програмах академічної мобільності, наукові стажування в ЗВО країн Центрально-Східної Європи, участь в реалізації міжнародних наукових проєктів та стипендійних програм, публікації (мовами країн Центрально-Східної Європи) у спеціалізованих виданнях. Разом з цим, варто підтримати думку ЕГ про те, що до міжнародних активностей залучені далеко не всі аспіранти ОНП, принаймні ЗВО створює для цього можливості.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники аспірантів регулярно публікують результати своїх наукових досліджень у провідних вітчизняних і міжнародних виданнях, беруть участь у міжнародних проєктах. У відомостях СО, звіті ЕГ наведено переконливі приклади та результати їх наукової діяльності.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

УжНУ приділяє значну увагу питанню дотримання академічної доброчесності у сфері наукової діяльності. У ЗВО наявне «Положення про академічну доброчесність». У ньому визначено процедуру запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах, дисертаціях, наукових дослідженнях і публікаціях здобувачів та НПП. Також закріплено механізм встановлення факту академічного плагіату в дисертаціях аспірантів та НПП. В університеті створено спеціальний структурний підрозділ, що відповідає за академічну доброчесність «Комісія з питань академічної доброчесності та етики». Університет та гарант ОНП всіляко сприяють інформаційній кампанії дотримання норм академічної доброчесності в науковій роботі. ЗВО поінформовані про правила академічної доброчесності та наслідки за виявлені факти академічного плагіату. Присутній механізм перевірки на наявність запозичень, що застосовується до наукових текстів здобувачів та НПП ОНП «Історія та археологія», здійснюється через програму «Strikeplagiarism» та «Unichesk». За період реалізації ОНП «Історія та археологія» в УжНУ випадків порушень правил академічної доброчесності серед наукових керівників та здобувачів не було.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендуємо у активних формах залучати стейкхолдерів (зокрема представників ЗВО) до участі у проектуванні, моніторингу та удосконаленні ОНП. Пропонуємо при вдосконаленні та перегляді ОНП звернути увагу на вивчення і використання досвіду науково-дослідних установ, музеїв, архівів, активне залучення їх представників до обговорення та формування цілей і ПРН. Радимо під час наступного перегляду ОНП відобразити у програмних результатах навчання регіональний контекст та її унікальність або сформулювати і додати до ОНП новий, відповідний ПРН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

При удосконаленні ОНП рекомендуємо визначити конкретні вимоги до її наукової складової, відобразивши єдині підходи до науково-дослідної діяльності ЗВО, що сприятиме ефективному формуванню їх індивідуальних планів наукової роботи. Пропонуємо теоретичний зміст предметної області ОНП більш детально прописати в обов'язковій компоненті, розширити цикл професійної підготовки навчального плану ОНП новими сучасними актуальними освітніми компонентами, які презентуватимуть унікальність та особливість програми.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Радимо продовжувати розвивати практику визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, активізувати міжнародну академічну мобільність здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які навчаються за цією ОНП, сприяти і підтримувати навчання ЗВО у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендуємо систематично оновлювати списки рекомендованої літератури в робочих програмах ОК, постійно доповнювати їх сучасними історичними науковими дослідженнями, зокрема й останніми публікаціями НПП, які викладають ці ОК на ОНП. Радимо при оновленні ОНП звернути увагу на впровадження сучасних методів навчання, що відповідають третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти зокрема, наукові семінари, дослідницько-інноваційні методи, проєктні методи, інтерактивні методи тощо. Пропонуємо звернути увагу на удосконалення

інтернаціоналізації освітнього процесу на цій ОНП у контексті розширення міжнародної мобільності викладачів і здобувачів, співпраці із закордонними ЗВО з питань міжнародних практик, проєктів, програм обміну, стажувань тощо.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рекомендуємо у відповідному розділі ОНП чітко прописати механізми атестації ЗВО для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Пропонуємо удосконалити сферу розподілу обов'язків і повноважень між кафедрами, факультетом та Центром наукометрії при перевірці наукових та освітніх текстів на унікальність та доброчесність.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендуємо розширити практику залучення до проведення аудиторних занять істориків-практиків, роботодавців, зарубіжних фахівців галузі. Пропонуємо активізувати міжнародні стажування викладачів, які викладають на ОНП. Радимо розглянути можливість врахування результатів опитування та відгуків здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти при проведенні конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, які забезпечуватимуть освітній процес за ОНП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рекомендуємо удосконалити зміст анкети електронного опитування ЗВО та роботодавців щодо їхньої задоволеності освітнім процесом та середовищем, а також з метою урахування їх пропозицій та потреб.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендуємо узгодити нормативні документи з питань залучення здобувачів та представників роботодавців до складу робочих груп ОНП. Радимо запровадити механізми та процедуру врахування думок здобувачів щодо якості викладання навчальних дисциплін НПП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рекомендуємо уніфікувати інформацію про ОНП на всіх сторінках офіційного вебсайту університету.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендуємо покращити та стимулювати роботу із залучення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП «Історія та археологія» та НПП до програм міжнародної академічної мобільності, участі в дослідницьких зарубіжних та вітчизняних проєктах і грантових програмах, публікації та апробації результатів наукових досліджень у зарубіжних виданнях.

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛИМАН ІГОР ІГОРЕВИЧ